

עבודת השעה

פולת "תריע-מלורע"

כך לא יחבל רחמים ורחב' (דברים כד, ה' ו') – לומר לך שלא ימשכן עצמו בעבור הוצאות הנשואין, ובכל זאת הצבור נהוג שלא כראוי, ולזקק הלוואות ומשתעבד לחובות מרבים בעבור הסעודה של שמחת נשואין. ("לקוט מאיש לרעהו – לקוטי יהודה")

"ויהיה בעוד-בשרו, לנגע צרעת" (תוריע יב, ב) אמר ר' יוסי בן זמרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו (ערכין טו, ב) כמה קשה לשון הרע? משל לנכה רגלים שהיה מרעיש את המדינה, אמרו אלו היה שלם (בגופו) על אחת כמה וכמה, כך הלשון מחתך ומזנה בתוך הפה והוא (עדין) מרעיש את העולם. למה הוא דומה, לכלב שהוא קשור בשלשלת וחבוש ונתון לפנים משלשה בתים והוא מנבח וכל העם מתיראים ממנו (למרות שהוא קשור וחבוש), אלו היה בחוץ מה היה עושה... כך לשון הרע נתון לפנים מן הפה ולפנים מן השפתים ומכה שאין לו סוף, אלו היה בחוץ על אחת כמה וכמה... אמר הקב"ה מכל צרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, אבל בלשון הרע השמן עצמו ואין אתה מפסיד. משל לעשי ר' שהיה לו אוהב אחד בן כפר, הלך לשאל בשלומו והיה שם כלב שושה והיה נושף וממית את הבריות. אמר אותו עשיר לאוהבו בני אם אתה חייב לאדם אני פורע ואל תתחבא ממנו, אבל אם ראית אותו כלב שושה, ממנו תתחבא, שאם נושךך איני יודע מה לעשות לך. כך אמר הקב"ה בשוט לשון תחבא ולא תירא משד כי יבוא (איוב ה, כא) ("לקוט שמעוני על התורה תתקל"ג)

"וזאת תהיה תורת המצרע" (מצרע יד, א) באחד המבחינים הפמביים שערך רבי יהודה צדקה ראש ישיבת "פרת יוסף", לתלמידים ששגנו בעל-פה מסכתות שלמות, קרא הבחור המסים את ההדרן שבסוף המסכת, והגיע למלים "שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהי עמנו לעולם הבא". הפסיקו רבי יהודה ושאלו: "מה פשר הבקשה ותהי עמנו לעולם הבא?" וכי לא פשוט הדבר, שהאדם הגורם ומשגן מסכת שלמה, שתהא עמו גם לעולם הבא?" ומיד הסביר: "אין זאת, אלא לפי המובא בחובות הלבבות, שהמדבר לשון הרע, ישלח ממנו לעתיד את כל זכויותיו אשר עשה, מצות ומעשים טובים, וכלם יזקפו לזכות אותו האיש שדבר עליו. נמצא שיש מציאות, שאדם לומד תורה בעולם הזה ואינה עומדת לו לעולם הבא, כי תלך ממנו ותנתן לחבירו. וזו אפוא כונת התפלה, שתהא עמנו לעולם הבא, ומתפללים אנו בכך שלא נכשל חלילה בלשון הרע". (וזאת ליהודה)

"וזאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו" (מצרע יד, ב) תורת המוציא רע (ויקרא כב, פ'שה טז) אחד התלמידים בישיבת סלבודקא נגש לראש ישיבה, הגאון ר' איזיק שר, שהיה געואלדיגער מחנך, צדיק גדול, חכימא דיהודאי, ושאל אותו:

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (תוריע יב, ג) מדוע צוה הקדוש ברוך הוא למול את התינוק רק ביום השמיני, ולא מיד בלדתו? ענו על כך חז"ל, שברחמי של הקדוש ברוך הוא על הילד, צוה להמתין עד היום השמיני, כדי שיהיה בו כח לסבל את המלה. ויש לשאל, מנין למדו חז"ל, שדוקא שמונה ימים ולא פחות, נצרכים לתינוק עד שיתחזק כח? נתן ללמד זאת ממה שאמרו, שהסבה שמלים ביום השמיני ולא לפני כן, הוא כדי שיעבר על התינוק שבת בטרם ימול, וגם אם נולד ביום ראשון, יהיה שבת לפני היום השמיני. הסבה שמחכים שתעבר שבת לפני המלה היא, מפני שבשבת יורד לעולם שפע של כח חיני, וזה משפיע כח על התינוק ואז הוא יהיה בן קימא, וכמו שאמרו חז"ל, שקדם בריאת יום השבת היה העולם רופף ורועד, וכיון שבאה השבת נתחזק העולם ונח. אם כן נמצא שהשבת נותנת כח, וזהו הכוח שמחזק את התינוק. (אור החיים)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (תוריע יב, ג) במדרש תנחומא (תצוה א): אמר רבי שמעון בר יוחאי בוא וראה שאין חביב לפני האדם יותר מבנו, והוא בכל זאת מל אותו. וכל כך למה? אמר רבי נחמן בר שמואל כדי לעשות רצון בורא, הוא רואה בנו שופך דם ממלתו ומקבל עליו בשמחה. אמר רבי חנינא ולא עוד אלא שהוא מוציא הוצאות ועושה אותו היום של שמחה מה שלא נצטווה, הוא שהכתוב אומר (תהלים עא, יד) 'ואני תמיד אֶיחל והוספתי על כל תהלתך', ולא עוד אלא אדם הולך וזוה וממשכן עצמו ומשמח אותו היום. הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע אמר שלרב עושים ההפך מן הכתוב לעיל, (א.ה.) "דעת בעלי בתים הפך דעת תורה" (הסמ"ע ח"מ ג, יג) שהרי לגבי סעודת ברית אמרו במדרש שאדם הולך וזוה וממשכן עצמו, ואנו רואים שהצבור מסתפק בסעודה קטנה, ואילו לגבי נשואין איתא בספרים את המליצה הידועה על סמיכות הפסוקים 'כי יקח איש אשה חדשה ומיד אחד

הפטרה: "וארבעה אנשים"

"יש לי בעיה גדולה! יש לי תאווה בלתי נשלטת לספר לשון הרע! בפרט ספורים כאלו שאף אחד לא יודע! הרי זה כל כך מתוק, ממש זיס, צוקער, והתאווה הזאת בוערת בי כמו אש. האם הרביה יכול לתת לי עצה איך להתגבר על זה, ולא להכשל?" נענה ראש הישיבה ואמר לו: "אביך היה אציל לפני שבועים והתענן עליך. הוא עשה עלי רשם נהדר, ממש א פיינער מענטש. רציתי לשאל אותך האם גם עלי, על אבא שלך, יש לך תאווה לדבר לשה"ר? "לא", השיב התלמיד. "על אבא שלי אין לי תאווה לדבר לשון הרע". והאם אתה מרגיש שאתה עומד בפני 'נסיון' כשאתה לא מדבר עלי? האם אתה מרגיש שאתה "מתגבר" על תאווה כשאתה נוצר את פיד ביחס אליי?" "לא! ביחס לאבא שלי אין לי כל תאווה לדבר. זה אפילו לא 'נסיון' בעבורי". "מדוע? האם לאבא שלך אין חסרונות?" "אין אדם ללא חסרונות. גם לאבא שלי יש חסרונות, ובכל זאת אין לי כל תאווה לדבר עלי. ולא זו בלבד אלא אם אשמע מישהו שידבר עלי לשון הרע – לא יתן לי הדבר מנוחה, ולא אוכל לישן כל הלילה".

"תנסה להסביר לי, מדוע? במה שונה הוא מכל אדם אחר?" "על אבא שלי אני לא רוצה לדבר! אני אוהב אותו! וכשלא רוצים לדבר – לא מדברים". "אם כך אתה בעצמך נתת עצה נפלאה איך להתגבר על התאווה ולא לדבר לשון הרע על הוולת: תאהב אותו! אם אתה תאהב אותו – לא תרצה לדבר עלי! וכשלא רוצים לדבר, לא מדברים". רבותי! א. געוואלדיגער נקדה: א. געוואלדיגער יסוד! לפלוגי יש חסרונות? אז מה? גם לאבא שלך יש חסרונות, גם לבן שלך יש חסרונות! יתרה מכך, גם לך יש חסרונות! ובכל זאת על מי שאוהבים – אין כל תאווה לדבר לשון הרע! (יחי ראובן)

"זאת תהיה תורת המצער ביום טהרתו" (מצער י, ב) בחובת הלבבות מובא שהמדרב לשון הרע על חברו אותו אדם מקבל על עצמו העברות של מי שדבר עליו והמצוות שלו עוברות לאותו אדם שעליו דבר. זהו הפסדו של בעל הלשון הרע. זה מה שאמר הכותב זאת תהיה תורת המצער דהינו כל תורתו של מצער תהיה שלו רק ביום טהרתו שיחיד בתשובה, בין שעד כה כל תורתו לא היתה שלו ונזקפה לזכותו של אחר. (ארז צבי)

סיפור בהמשכים

"חטא אחד פחות" חלק א.

שמו של שמעון-ליב נודע לשמצה בעיר וילנה. האיש ירד מדרד הישר ופרק מעליו על תורה ומצוות. מיום ליום נודע על עוד ממעלליו. העיר כלה הודעוזה כאשר עבר עברה חמורה ומכערת ביותר. הצביר נחלק בתגובתו. היו שזכרו את ימי הטובים ונזרו בראשם בעצב, כאומרים "כמה מצער לראות אדם נופל ברשתו של היצר ומדרדר לבאר-שחת". אחרים הביעו את זעמם על חצפתו ועל העזתו לפרץ את חומות התורה והיראה. הפל התרחקו ממנו. איש לא רצה להמצא בקרבתו. בכל מקום הצביעו עליו באצבע מאשימה. גם כאשר רצה להכנס לאחד מבתי הכנסת בעיר, סלק בחרפה. באותם ימים היתה וילנה המעטירה מרכז של תורה ויראת-שמים. בעיר התגוררה גם קהלה חסידית שגדלה והלכה. בני הקהלה היו חסידיו של אדמו"ר הזקן, רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא. החסידים נהגו להתפלל בבתי-כנסת משלהם ('שטיבלאך'), שבהם יכלו לנהוג בחפשייות במנהגיהם היחודיים, כמו למוד חסידות והכנה לתפלה, תפלה באריכות והתעוררות חסידיות בימי רצון. יום אחד עבר האיש ליד בית-כנסת חסיד, שמע את הנגונים המרטיטים הבוקעים ממנו, והחליט להכנס. הכירו המתפללים מידי כי זה 'בעל-העברה' הידוע, וקו כי בקורו 'היה חד-פעמי'. די והותר ספגו עלבונות והצקות מאת מתנגדיהם, ולא היו חסרים גם את הצרה הזו. עתה ירגנו עליהם שהם נותנים מחסה לפורץ-גדר וחוטא. עם זה התאפקו ולא אמרו לו דבר. כמה ימים לאחר מכן נכנס האיש שנית לבית-הכנסת, בעצומה של התועדות חסידית. גם הפעם לא אמרו לו המשתתפים דבר, ומאז החל האיש להופיע במקום תדיר. ככל שתכפו שם בקוריו התחולל בו שנוי לטובה. הוא זנח את מעשיו הרעים והביע רצון לחזור לדרך הישר. כשלושה חדשים נמנע האיש ממעשי החטא, והכל שמחו על השנוי שחל בו, אך אז נודע כי שוב סרח וחטא חטא חמור. הפעם התקשו החסידים להבליג. הם החליטו כי החשש לחלול כבוד החסידות מאלץ אותם לסלקו מחברתם. כאשר מסרו לו את דבר החלטתם, טען האיש כי בכך הם גוזרים עליו נפילה לשאול תחתית: "מאז באתי בחברתכם התאמצתי שלא למעד שוב, ולמרב הצער כשלתי. אבל אם תרחיקו אותי, אאבד את התקוה להחלץ מדרך החטא ואני עלול חלילה לרדת מטה-מטה". הימים היו סמוכים לראש-השנה, וחסידים רבים נסעו לליאוזנה, אל הרבי. נכנסו זקני החסידים מוילנה ושטחו לפני הרבי את ספורו של האיש. הם ספרו על החלטתם לסלקו מאיתם, כדי לשמר על כבוד החסידות. הרבי האזין להם רב-קשב, ואז פתח ואמר: "אספר לכם ספור: 'לאלפסנדר מלך רוסיה נודע כי ביער נצפה דב ענק... ההמשך יבוא!'

פינת ההלכות

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ה.

"שחרית ומנחה בראש חודש" (סימן תיז)

א. מנהגינו באמירת הקרבנות לזמנא בראש חדש כרגיל, ואין מוסיפין בו פסוקי "ובראשי חודשיכם" אחר פרישת התמיד. לפי שעתידין לקרא אותה בספר תורה. [שלח עמוד].

ב. צריך אדם להיות זריז לומר יעלה ויבוא, ויתן דעתו שלא לשכח מלאמרו, והשוכח אמירת יעלה ויבוא בראש חדש, אינו סימן טוב, ולכן טוב שהשמש יכריז בקול רם על אמירת יעלה ויבוא להזכיר לצבור. ובמנחה יכריז קדם העמידה, ובשחרית וערבית ידפק על התבה קדם העמידה. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' עמוד קעב].

ג. מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפלת שחרית ומנחה של ראש חדש, ונזכר אחר שאמר ברוך אתה ה' כדי לחתם המחזיר שכיתו לציון, ראה לעיל (סימן קו סעיף יט).

ד. יחיד ששעה בשחרית בראש חדש ולא אמר יעלה ויבוא וסיים תפלתו, ונזכר לאחר שהתפלל מוסף, אף על פי כן חוזר ומתפלל שחרית להזכיר יעלה ויבוא. וראה לעיל סימן קו סעיף יט. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' עמוד תיז].

עלון זה לעילוי נשמת!

יגאל יוכפד בן שושנה	ברוך עובדיה בן שרה
שלום בן משה	שרה בת סלמה
שלום בן אברהם	אסתר בת חנה
יחזקאל אליהו בן סמרה	ציון עובדיה בן רחל
יעקב לקס בן אסתר	נעמי לקס בת אסתר
רבקה בת כאוגו וחנוניה	רחל עובדיה בת אסתר
אברהם דמתי בן אסתר	שלמה בן אליהו ושרה
יוסף צברי בן אהרון	דוד שורמון בן חוה

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו" ועוד...